

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X BENDRUOMENĖS PIRMININKO Y SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2021 m. kovo 31 d. Nr. 4D-2020/1-262
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X bendruomenės pirmininko Y (toliau vadinama – Pareiškėjas skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – Inspekcija; VTPSI) pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo kreipimuisi, susijusius su statybos valstybine priežiūra.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[...] X bendruomenė į 2019-12-30 ir 2020-01-14 skundus dėl neteisėtų ir savavališkų statybų <...>, Vilniuje, pateiktus Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos, atsakymų iki šios dienos negavo [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] bendruomenė negavo pranešimo apie patikrinimo laiką, kad ji galėtų dalyvauti tikrinant faktinius duomenis vietoje [...]“;

2.3. „Infostatyboje (www.planuojustatyti.lt) nėra registruotų savavališkos statybos dokumentų <...>, Vilniuje.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo:

3.1. įvertinti, „kodėl bendruomenės 2019-12-30 ir 2020-01-14 skundai neišnagrinėti teisės aktų nustatytais terminais ir neatsakyta bendruomenei“;

3.2. įvertinti, „kodėl bendruomenė negavo pranešimo apie patikrinimo laiką, kad ji galėtų dalyvauti tikrinant faktinius duomenis vietoje“;

3.3. įvertinti, „kodėl nesurašyti savavališkos statybos dokumentai sklype <...>, Vilniuje, gyvenamajam namui ir atraminei sienelei statomiems pažeidžiant teritorijų planavimo dokumentus, statybos leidimą ir projekto sprendinius“;

3.4. „įvertinti [...] [Inspekcijos] pareigūnų veiksmus“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Kartu su Pareiškėjo skundu Seimo kontrolieriui pateiktuose dokumentuose nurodyta:

4.1. Pareiškėjo 2019-12-30 kreipimėsi, pateiktame Inspekcijai (toliau vadinama – 2019-12-30 kreipimasis) – „statomas daugiabutis gyvenamasis namas [...] yra aukštesnis nei leidžia

teritorijai galiojantys kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai (iki 4 aukštų). Statomas namas turi cokolinį aukštą, kuriame įrengta prapučiama automobilių saugykla. [...] statomas ne 4 aukštų, o 5 aukštų daugiabutis [...].

Prašome imtis atitinkamų veiksmų, kad pažeidimas būtų pašalintas [...]“;

4.2. Pareiškėjo 2020 m. sausio 14 d. kreipimesi „Dėl statybų žemės sklype, esančiame <...>, Vilniuje“, pateiktame Inspekcijai (toliau vadinama – 2020-01-14 kreipimasis):

„Vilniaus miesto savivaldybėje viešinimo metu išnagrinėjome projektą [„Daugiabučio gyvenamojo namo, Vilniaus m., <...>, Statybos projektas Nr. AT-016-04, 2017 m.“; toliau vadinama – Projektas] ir nustatėme esminius statybos įstatymo ir poįstatyminių teisės aktų pažeidimus:

[...] 1. Projekto brėžinyje „Atraminų sienų išdėstymo schema M1:200 (žymėjimas: AT-016-04-01-TP-A-16) [toliau vadinama ir – Projekto brėžinys]:

II grupės nesudėtingasis statinys atraminė sienutė AS1 pjūvyje „c-e“ yra 3,5 m aukščio, SLD [statybą leidžiantis dokumentas] Nr. LSNS-01-180822-01035 išduotas statyti nesudėtingąjį statinį atraminę sienelę AS1, nors pagal statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ 3 lentelės 3.2 papunktį atraminė sienelė yra I grupės nesudėtingas statinys, kai aukštis $\geq 0,2$ iki ≤ 1 m; II grupės nesudėtingas statinys, kai aukštis > 1 iki ≤ 2 m [...]. Projekte ir SLD nurodyta žemesnė nei turi būti statinio (atraminės sienos AS1) kategorija. Suprojektuotas neypatingasis statinys.

II grupės nesudėtingasis statinys atraminė sienutė AS2 pjūvyje „b-b“ yra 2,17 m aukščio, SLD [...] išduotas statyti nesudėtingąjį statinį atraminę sienelę [...]. Projekte ir SLD nurodyta žemesnė nei turi būti statinio (atraminės sienos AS2) kategorija. Suprojektuotas neypatingasis statinys.

II grupės nesudėtingasis statinys atraminės sienutės AS3, AS4, AS5 pjūvyje yra 2,10 m aukščio, SLD [...] išduotas statyti nesudėtingąjį statinį atraminę sienelę [...]. Projekte ir SLD nurodyta žemesnė nei turi būti statinių (atraminių sienelių AS3, AS4, AS5) kategorija. Suprojektuoti neypatingieji statiniai.

[...] Išvada: Suprojektuotas pusrūsis (cokolinis aukštas), kuris yra antžeminė pastato dalis, kurioje patalpų ar didesnės jų dalies grindys yra žemiau statinio (pastato) statybos zonos esamos vidutinės žemės paviršiaus altitudės – 110,29, bet ne žemiau kaip pusės patalpų aukščio, kuriam atitinkantis absoliutus vietovės aukštis – 110,57. [...]“

5. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti skunde nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Inspekciją.

Iš Inspekcijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

5.1. „Inspekcijoje 2019-12-30 buvo gautas ir DVIS „Avilys“ užregistruotas pareiškėjo 2019-12-30 skundas „Dėl UAB [...] ir UAB [...] (DVIS „Avilys“ reg. 2019-12-30, Nr. 3D-4046), (toliau – 2019-12-30 skundas) [...].

Inspekcijoje 2020-01-14 gautas ir užregistruotas, papildantis 2019-12-30 skundą, pareiškėjo 2020-01-14 skundas „Dėl statybų žemės sklype, esančiame <...>, Vilniuje“ (DVIS „Avilys“ reg. 2020-01-14, Nr. 3D-87) (toliau – 2020-01-14 skundas) [...].

[...] atsakymas į pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 skundus pateiktas Inspekcijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento (toliau – Departamentas) 2020-04-09 raštu Nr. 2D-4624, [...], kuris parengtas ir pateiktas nesilaikant teisės aktuose nustatytų terminų.

[...] Inspekcijoje gautas X bendruomenės 2020-02-28 skundas (Inspekcijos reg. 2020-03-04 Nr. 3D-610) (toliau – 2020-02-28 skundas), kuriame pateiktos analogiškos aplinkybės ir klausimai [pastaba: kaip ir Seimo kontrolieriui pateiktame skunde] dėl X bendruomenės 2019-12-30 ir 2020-01-14 skundų nagrinėjimo Inspekcijoje bei pareigūnų veiksmų (neveikimo) įvertinimo [...].“

5.2. Valstybinės teritorijų ir planavimo statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento 2020-04-09 rašte Nr. 2D-4624 „Atsakymas dėl daugiabučio namo statybos <...>“, adresuotame X bendruomenei (toliau vadinama ir – Departamento 2020-04-09 raštas Nr. 2D-4624, Departamento 2020-04-09 raštas) nurodyta:

„Departamentas daro išvadą jog daugiabutis gyvenamasis namas <...> [toliau vadinama ir – Gyvenamasis namas] yra 4 aukštų su rūsiu, kurio nedidelę dalį sudaro techninės patalpos, o pagrindinę dalį sudaro automobilių saugykla, kuri nėra patalpa (Statybos įstatymo 41 punktą: patalpa – sienomis ir kitomis atitvaromis apribota statinio erdvė).

Atsakydamas į klausimą dėl neteisingos statinio kategorijos atraminių sienučių SLD, Departamentas daro išvadą, jog tai yra techninio pobūdžio klaida, nes sklype statomo daugiabučio gyvenamojo namo kategorija yra ypatingas statinys, tad tame pačiame sklype gali būti ir statiniai, kurie yra žemesnės kategorijos, t. y. neypatingi. Departamentas įpareigos VMSA MPD ir statinio statytoją šią klaidą ištaisyti [...].“

5.3. Inspekcijos 2020-05-08 privalomajame nurodyme pašalinti pažeidimus Nr. PN-491 nurodyta (toliau vadinama – Inspekcijos 2020-05-08 privalomasis nurodymas Nr. PN-491):

„[...] Privalomojo nurodymo turinys

Atlikus faktinių aplinkybių nustatymą vietoje nebaigtame statyti daugiabučiame gyvenamajame name, adresu <...>, Vilnius, nustatyta, kad pastato šiaurinėje ir rytinėje pusėse, išorėje ties cokolinio aukšto perdanga, įrengtas metalinių konstrukcijų stogas tarp pastato ir atraminių sienučių, nenumatytas daugiabučio namo projekto sprendiniuose.

Patikrinus 2018-08-22 išduotą daugiabučio namo statybą leidžiantį dokumentą SLD Nr. [...] ir projekto medžiagą nustatyta, kad statybą leidžiančiame dokumente nurodyta atraminių sienelių kategorija – nesudėtingas statinys. Projekto sprendiniuose atraminės sienelės yra aukštesnės negu 2 m, todėl turėtų būti kvalifikuojamos kaip neypatingas statinys.

Nurodau:

1. Pertvarkyti statinį pagal projekto, kuriam išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. [...], sprendinius.

2. Pakeisti atraminių sienelių statinio kategoriją į „neypatingas“ statybą leidžiančiame dokumente Nr. [...].“;

5.4. „Inspekcija gavo X bendruomenės pirmininko [...] 2020-04-23 skundą [...] (Inspekcijoje reg. 2020-04-23, Nr. 3D-1056) (toliau – 2020-04-23 skundas) [...], kuriame, be kitų jau ankstesniame Pareiškėjo 2020-02-28 skunde [...] nurodytų aplinkybių, skundžiami ir Departamento 2020-04-09 rašte Nr. 2D-4624 priimti sprendimai.

[...] įvertinus Departamento 2020-04-09 rašte Nr. 2D-4624 priimtus sprendimus ir Pareiškėjo 2020-04-23 skunde nurodytas aplinkybes, buvo parengti Inspekcijos vyriausiojo patarėjo pavedimai: 2020-05-14 pavedimas Nr. PA-42 ir jį pakeitęs 2020-05-27 pavedimas Nr. PA-48 (toliau vadinama ir – Pavedimas Nr. PA-48), kuriuo pavesta „Inspekcijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento (toliau – Departamentas) direktorei [...] pagal kompetenciją užtikrinti, kad: 1) būtų patikrintas 2019-10-08 pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių [...] [toliau vadinama ir – 2019-10-08 pažyma apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių] teisėtumas ir 2018-08-22 išduoto statybą leidžiančio dokumento [...] [toliau vadinama ir – SLD, 2018-08-22 statybos leidimas] teisėtumas teisės aktuose nustatyta tvarka; 2) būtų patikrintos faktinės aplinkybės vietoje, adresu <...>, Vilniuje, ir įvertinta skundžiamų statinių atitiktis projekto (projekto pakeitimų) sprendiniams, pagal kurį buvo išduotas SLD; 3) nustačius pažeidimus būtų imtasi teisės aktuose nustatytų veiksmų pažeidimams pašalinti; 4) apie šio pavedimo 1–3 punkte atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus raštu būtų informuoti Pareiškėjas, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir Vidaus tyrimų skyrius; 5) 1–4 punktų vykdymas būtų pavestas vykdyti Departamento Trečiajam statybos priežiūros skyriui (Departamento skyriui, nenagrinęsiam Pareiškėjo 2019-12-30 ir

2020-01-14 prašymus); 6) būtų nesivadovaujama Inspekcijos vyriausiojo patarėjo 2020-05-14 pavedimu Nr. PA-42“.

5.5. Inspekcijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento 2020-08-19 rašte Nr. 2D-11331 „Dėl statomo daugiabučio gyvenamojo namo <...>, Vilniuje“ (toliau vadinama ir – Departamento 2020-08-19 raštas), adresuotame X bendruomenei, rašoma:

„Nagrinėjant gautus skundus 2020-04-02 buvo atliktas faktinių duomenų patikrinimas vietoje bei surašytas faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas Nr. FAK-612. Patikrinimo metu nustatytus neesminius nukrypimus nuo statinio projekto 2020-05-08 buvo surašytas privalomasis nurodymas pašalinti pažeidimus Nr. PN-491.

[...] atliktas išduoto statybą leidžiančio dokumento [...] teisėtumas [*pastaba: taip nurodyta dokumente, turėtų būti „teisėtumo patikrinimas“*] teisės aktuose nustatyta tvarka ir 2020-08-06 surašytas statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimo aktas Nr. SLD-00-200806-00098 [toliau vadinama ir – 2020-08-06 SLD patikrinimo aktas], kuriuo konstatuota, kad SLD išduotas teisėtai.

[...] Departamentas papildomai patikrino statinio atitiktį statinio projektui [...], kuriais nustatė, kad pastatytas statinys atitinka esminius statinio projekto sprendinius. [...] su prašymu išduoti pažymą apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių statytojas kartu pateikė ir projekto [...] A laidą.

2020-07-08 konstatuota, kad statytojas neįvykdė 2020-05-08 privalomojo nurodymo pašalinti pažeidimus Nr. PN-491 reikalavimų. Privalomojo nurodymo vykdymas yra perduotas vykdyti antstoliui.

Dėl Pareiškėjo užduotų klausimų apie statinio aukštų skaičių.

[...] Nekilnojamojo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklių [...] (suvestinė redakcija 2015-01-01–2018-02-23) (toliau – Taisyklės), 67.2.1 punktas nustato, kad pusrūsis (cokolinis aukštas) yra požeminė pastato dalis. Pusrūsio (cokolinio aukšto) apibrėžimas patikslinamas statybos techninio reglamento STR 2.02.01:2004 „Gyvenamieji pastatai“ (suvestinė redakcija 2016-07-02–2018-04-20) (toliau – STR 2.02.01:2004) 4.28 punkte. Jame pusrūsis (cokolinis aukštas) apibrėžiamas kaip pastato dalis, kurioje patalpų ar didesnės jų dalies grindys yra žemiau kaip 0,9 m projektinio ar esamo žemės paviršiaus.

Remiantis projekto 0 laidos brėžinių AT-016-04-01-TP-SP-2 „Sklypo aukščių planas“ ir AT-016-04-01-TP-A-11 „Pjūvis A-A ir Pjūvis B-B“ duomenimis, matome, pastato nulinė altitudė yra 112.50 m (pagal jūros lygį), rūšio grindų altitudė yra -3,23 m (pagal jūros lygį 109,27 m). Pagal pirmoje schemeje (parengtoje pagal aukščiau minėtų brėžinių duomenis, matoma, kad pastato rūšio grindys yra 1,03 m žemiau, negu projektuojama žemiausia pastato kampo altitudė. Darytina išvada, kad suprojektuotas daugiabučio gyvenamojo namo pusrūsis (cokolinis aukštas) atitinka STR 2.02.01:2004 nurodytą pusrūsio (cokolinio aukšto) sąvoką.

Taisyklių 73 punkte apibrėžta, kad pastato aukštumas nustatomas pagal antžeminių aukštų kiekį, neskaitant rūšių, pusrūšių, pastogės patalpų, antstatų.

Vadovaujantis aukščiau išdėstytu, daugiabutis gyvenamasis namas, <...>, Vilniuje, yra keturių aukštų. [...].“

5.6. Inspekcijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Pirmojo statybos priežiūros skyriaus vyr. specialisto R. P. 2020-08-19 [*pastaba: tokia data nurodyta dokumente*] tarnybiniame pranešime „Dėl 2020-05-08 privalomojo nurodymo pašalinti pažeidimus Nr. PN-491 neįvykdymo rašoma:

„2020-07-31 užregistruotas privalomojo nurodymo pašalinti pažeidimus įvykdymo patikrinimo aktas Nr. RE-277, kuriame nustatyta, kad 2020-05-08 privalomasis nurodymas pašalinti pažeidimus Nr. PN-491 yra neįvykdytas.

[...] siūlau perduoti 2020-05-08 privalomąjį nurodymą pašalinti pažeidimus Nr. PN-491 antstoliui priverstinai vykdyti. [...].“

5.7. Inspekcijos Teisės departamento Rytų Lietuvos teisės skyriaus vyriausiojo specialisto R. K. (vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi) 2020-08-25 tarnybiniame pranešime Nr. 4D-2060 rašoma:

„[...] informuoju, jog šiuo metu nėra pagrindo ir galimybės kreiptis į antstolį su prašymu pradėti priverstinį vykdymą. Gauti dokumentai grąžinami papildymui pagal nustatytas aplinkybes. [...]“

5.8. „X bendruomenės pirmininkui [...] buvo siūstas Inspekcijos 2020-09-04 raštas Nr. 2D-12632“ (toliau vadinama – Inspekcijos 2020-09-04 raštas).

Šis raštas yra atsakymas į jo 2020-02-28 ir 2020-04-23 kreipimusis. Jame nurodyta:

„Pareiškėjo prašymu atsakome į pareiškėjo skundų klausimus, atsakymus numeruojame pagal atitinkamo klausimo punktą (papunktį):

1. *Išnagrinėti bendruomenės 2019-12-30 ir 2020-01-14 skundus ir teisės aktų nustatytais terminais atsakyti bendruomenei į prašymus (VTPSI rašte 2020-04-09 Nr. 2D-4624 neatsakė į žemiau nurodytus prašymus):*

1.1. *panaikinti neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą.*

[...] kadangi Departamentas nustatė, kad SLD išduotas teisėtai, Inspekcija nesikreips į teismą.

1.2. *panaikinti neteisėtai išduotą pažymą apie nebaigtą statybą.*

[...] Kadangi Departamentas nustatė, kad 2019-10-08 pažyma apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių [...] išduota teisėtai, Inspekcija neatliks veiksmų jai panaikinti.

1.3. *surašyti savivalės statybos aktą ne pagal projektą pastatytai atraminei sieniei ir pastatui (vietoj 4 aukštų pastatyti 5 aukštai).*

Dėl galbūt pažeidžiant statinio projekto esminius sprendinius pastatytų atraminių sienelių Inspekcijos Vidaus tyrimų skyrius atliks papildomą statinio statybos patikrinimą, informuodamas pareiškėją apie patikrinimo datą. Apie patikrinimo rezultatus ir priimtus sprendimus pareiškėjas bus informuotas papildomai.

Dėl gyvenamosios (trijų ir daugiau butų – daugiabučiai) paskirties pastato (toliau – pastatas) aukštų skaičiaus žemės sklype (kadastrinis Nr. 0101/0068:1274), Vilnius, <...> (toliau – sklypas):

1) Atsakyta pareiškėjui Departamento 2020-04-09 raštu Nr. 2D-4624 [...].

2) Atsakyta Pareiškėjui Departamento 2020-08-19 raštu Nr. 2D-11331 [...].

1.4. *įvertinti Vilniaus miesto savivaldybės ir VTPSI šį objektą inspektavusių darbuotojų veiksmus.*

Įvertinus Departamento nustatytą faktą, kad SLD išduotas teisėtai [...] Departamentas [...] nepradės administracinių nusižengimų bylos teisenos savivaldybės darbuotojams.

Inspekcija atliko tyrimą dėl Departamento Pirmojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiojo specialisto [...] [R. P., vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi] (toliau – specialistas) veiksmų (neveikimo) [...]. Informuojame, kad [...] atlikus specialisto, kuriam DVIS buvo pavesta išnagrinėti pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 skundus, tarnybinio nusižengimo tyrimą dėl pareiškėjo skundų nagrinėjimo teisės aktų nustatytais terminais, atsižvelgiant į tarnybinio nusižengimo tyrimo metu surinktą medžiagą ir įvertinus susiklosčiusias objektyvias aplinkybes (t. y. nedidelę specialisto darbo patirtį statybos valstybinės priežiūros srityje bei didelį darbo krūvį bei darbuotojų trūkumą specialisto skyriuje [...] ir neįrodžius tarnybinio nusižengimo subjektyviosios pusės, t. y. neįrodžius specialisto kaltės (tyčios arba neatsargumo ar aplaidumo), [...] buvo pripažinta, kad specialistas tarnybinio nusižengimo nepadarė.

[...] specialistas buvo įspėtas, nurodant apie pareigą tinkamai taikyti pareiškėjų kreipimūsi nagrinėjimą reglamentuojančius teisės aktus bei vadovautis viešojo administravimo ir kitais teisės principais.

2. *Atsakyti, ar VTPSI tikrino faktinius duomenis vietoje, jei tikrino, pateikti statybos*

patikrinimo dokumentus.

Departamentas atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje ir DVIS „Avilys“ užregistravo:

1) 2020-03-03 ir užregistravo faktinių duomenų patikrinimo vietoje 2020-04-02 aktą Nr. FAK-614 [...]. Departamentas vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – Priežiūros įstatymas) 11 straipsnio 6 dalimi 2020-05-08 surašė privalomąjį nurodymą pašalinti pažeidimus Nr. PN-491 (toliau – PN-491) ir 2020-05-08 lydraščiu Nr. 2D-5695 [...] įteikė PN-491 statytojui UAB [...] [G.] [bendrovės pavadinimas Seimo kontrolieriui žinimas, toliau vadinama ir – UAB „G“].

2) 2020-07-31 privalomojo nurodymo pašalinti pažeidimus įvykdymo patikrinimo aktas Nr. RE-277 [...];

3) 2020-08-20 tarnybinis pranešimas Nr. 4D-2011 [...] Inspekcijos Teisės departamentui;

4) 2020-08-10 ir 2020-08-18 užregistravo statybos patikrinimo, nagrinėjant skundą, aktą Nr. BIPA-00-200818-00023 (pridedama).

3. *Atsakyti, kodėl bendruomenė negavo pranešimo apie patikrinimo datą ir laiką, kad ji galėtų dalyvauti tikrinant faktinius duomenis vietoje.*

Pareiškėjas į 2020-03-03 faktinių duomenų patikrinimą vietoje nebuvo kviečiamas. DVIS „Avilys“ 2020-05-04 tarnybiniame pranešime Nr. 4D-1024 [...] specialistas pateikė paaiškinimą: „Kadangi statybos darbai jau buvo įvykę ir statytojas pakeitimus buvo deklaravęs projekto A laidoje dar prieš skundo gavimą ir skunde gautoje foto tie pakeitimai atitiko A laidos pakeitimus bei padaryti kadastriniai matavimai ir išpildomoji geodezinė nuotrauka, tai poreikio tikrinti statybą vietoje nebuvo. Esamai padėčiai nustatyti ir skundo esmei nagrinėti duomenų užteko.

Iš kolegų, tikrinusių kitą objektą <...>, gavus informacijos apie vykdomus cokolio stogelio, kuris nenumatytas projekto sprendiniuose, darbus, 2020-03-03 buvo nuvykta užfiksuoti faktinių duomenų į objektą. Buvo surašytas aktas FAK-614“ [*pastaba: šio patikrinimo akto registravimo data yra 2020-04-02*].

Departamento 2020-06-05 raštu Nr. 2D-7334 [...] pareiškėjas informuotas apie planuojamą faktinių duomenų patikrinimą vietoje 2020-06-10 14.00 val. [*pastaba: Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta duomenų, patvirtinančių, kad Pareiškėjas dalyvavo patikrinime*] [...].“

5.9. „Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentas [...] <...>, Vilniuje 2020-10-12 atliko statybos patikrinimą ir surašė 2020-10-19 Statybos patikrinimo, nagrinėjant skundą, aktą Nr. BIPA-00-201019-00035 [toliau vadinama ir – 2020-10-19 statybos patikrinimo, nagrinėjant skundą, aktas; *pastaba: akte nurodyta, jog Pareiškėjas dalyvavo šiame statybos patikrinime*]. [...] Departamento Antrojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiojo specialisto [...] 2020-11-04 tarnybiniame pranešime Nr. 4D-2835, kuriame, be kita ko, nurodyta, kad: „Departamentas <...> statytojui juridiniam asmeniui [...] [UAB „G.“] (toliau – statytojas) surašė:

1.1. 2020-10-22 savavališkos statybos aktą Nr. SSA-00-201022-00119 [...]:

1.1.1. dėl savavališkai, neturint statybą leidžiančio dokumento žemės sklype [...] <...>, Vilniuje, pastatyto neypatingojo kitos paskirties inžinerinio statinio – gelžbetoninės atraminės sienelės „AS6“ 12,12 m ilgio, 2,4 ÷ 2,43 m aukščio ir 0,255 m storio <...>.

2. 2020-10-23 privalomąjį nurodymą Nr. PNSD-00-201023-00118 [...] nevykdyti jokių statinio ar jo dalies statybos darbų.

3. [...] 2020-09-23 surašė privalomąjį nurodymą Nr. PNSSP-00-201023-00123 [...] pašalinti savavališkos statybos padarinius.“

Taigi, 2020-10-12 adresu <...>, Vilniuje, atlikus statybos patikrinimą, aukščiau nurodytas savavališkos statybos aktas buvo surašytas dėl gelžbetoninės atraminės sienelės, tačiau ne dėl pastato aukštumo.

Apie nustatytus pažeidimus Departamentas 2020-10-22 raštu Nr. 2D-15321 informavo Vilniaus miesto savivaldybės administraciją ir VĮ „Registų centras“ Vilniaus filialą, 2020-10-26

raštu Nr. 2D-15466 [...] [UAB „G.“], 2020-10-29 raštu Nr. 2D-15678 – VI „Statybos produkcijos sertifikavimo centras“.

Atsakydamas į pastarąjį Departamento raštą, VI „Statybos produkcijos sertifikavimo centras“ 2021-01-12 raštu Nr. S-80-(14.2) [...] Inspekcijai pateikė sprendimą dėl [...] [A. G. – statybos darbų vadovo ir A. K. – statinio statybos techninės priežiūros vadovo, šių asmenų vardai ir pavardės Seimo kontrolieriui žinomi] atestatų galiojimo sustabdymo [...].

Taip pat nurodome, kad už savavališkai, neturint statybą leidžiančio dokumento, žemės sklype [...] <...>, Vilniuje, pastatytą neypatingąjį kitos paskirties inžinerinį statinį – gelžbetoninę atraminę sienelę („AS6“) Departamentas juridiniam asmeniui [...] [UAB „G.“] 2020-11-30 surašė administracinio nusižengimo protokolą Nr. APS-85 (toliau – Protokolas) [...].

Departamentas 2020-12-01 raštu Nr. 2D-17540 Protokolą pateikė [...] [UAB „G.“].

Departamentas 2020-12-04 raštu Nr. 2D-17795 Protokolą su kita tyrimo medžiaga, prašant priimti sprendimą administracinio nusižengimo byloje, pateikė Vilniaus miesto apylinkės teismui.

Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021-01-15 nutarimu administracinėje byloje Nr. A14.204-716/2021 [...] [UAB „G.“] už pažeidimą, nustatytą Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 56 straipsnio 3 dalyje, paskyrė 2000 Eur baudą.“

5.10. 2020-10-19 statybos patikrinimo, nagrinėjant skundą, akto priede – 2020-10-12 *statybos patikrinimo* <...., *schemoje* (taip dokumente) nurodyta, kad:

5.10.1. metalo stogelis tarp Gyvenamojo namo ir atraminės sienelės AS2 yra 30,22 m ilgio, 1,48÷2,69 m pločio ir 0,61 m aukščio;

5.10.2. atraminės sienelės AS2 ilgis yra apie 45,93 m (31,01+14,92); Gyvenamojo namo kadastro duomenų byloje esančiame matininko K. P. (vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi) 2019-09-16 parengtame plane „Pusrūsis“ nurodytas objekto, kuris 2020-10-12 statybos patikrinimo <...>, *schemoje* pažymėtas kaip atraminė sienelė AS2, ilgis – 29,76 m; palyginus šiuos dokumentus aiškiai matoma, kad minėtame plane galimai pažymėta atraminė sienelė AS2 baigiasi ties Gyvenamojo namo riba, tačiau 2020-10-12 statybos patikrinimo <...>, *schemoje* yra apie 14,92 m ilgesnė;

5.10.3. metalo stogelis tarp Gyvenamojo namo ir atraminės sienelės AS1 yra 44,39 m ilgio, 1,10÷1,02 m pločio ir 0,59 m aukščio.

5.11. Inspekcijos Vidaus tyrimų skyriaus patarėjo (vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi) 2020-11-23 tarnybiniame pranešime Nr. 4D-3086 „Dėl Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento darbuotojų veiksmų įvertinimo“ (toliau vadinama – tarnybinis pranešimas Nr. 4D-3086) nurodyta:

„2. Departamentui vykdant PA-48, Departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus vedėjos [...] DVIS „Avilys“ 2020-05-28 rezoliucija-užduotimi sukurtas užduotis:

2.1. Trečiojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiajai specialistei [...] [L., D., vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi] (toliau – pareigūnas-1) užduotis [...] – „Vykdyti. Prašau atlikti pavedime nurodytus patikrinimus. Suderinus laiką pirmiausia atlikite patikrinimą objekte. Susiekite dokumentus“;

2.2. Trečiojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiajam specialistui [...] [V., S., vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi] (toliau – pareigūnas-2) užduotis [...] – „Vykdyti. Prašau atlikti pavedime nurodytus patikrinimus. Suderinus laiką pirmiausia atlikite patikrinimą objekte. Susiekite dokumentus“;

[...]

3. Departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus pareigūno-1, pareigūno-2 ir pareigūno-3 veiksmai (neveikimas) vykdant PA-48 užduotis [...]:

[...] 3.4. Pareigūnas-2 DVIS „Avilys“ 2020-08-05 parengė ir pasirašė Statinio atitikties statinio projektui patikrinimo aktą Nr. SPA-139 (toliau – SPA-139). Taip pat Pareigūnas-2 2020-09-07 tarnybiniame pranešime Nr. 4D-2197 nurodė, kad „Vykdant pavedimo 2 punktą

2019-10-08 Inspekcija išdavė pažymą apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių Nr. ACUB-20-191008-02085, prie pažymos buvo pridėti visi privalomieji dokumentai. Departamentas patikrino statinio atitiktį statinio projektui bei 2020-08-05 surašė statinio atitikties statinio projektui patikrinimo aktą Nr. SPA-139, kuriuo nustatė, kad pastatytas statinys atitinka esminius statinio projekto [...] [Projekto] A laidos sprendinius. Darytina išvada, kad pažyma apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių Nr. ACUB-20-191008-02085 išduota teisėtai.“

Pareigūnas-2 pildydamas SPA-139 nurodė:

[...]

3.4.3. tikrinamas statinys – daugiabutis gyvenamasis namas, gyvenamoji (trijų ir daugiau butų – daugiabučiai pastatai) paskirtis, ypatingoji kategorija, Vilnius, <...>, unik. Nr. 4400-5074-1761 (toliau – pastatas), ir nurodyta, kad statybvietėje patikrinta, ar statinys atitinka esminius statinio projekto sprendinius (pagal dokumentaciją, privalomą turėti šioje statybos stadijoje, ir vizualiai apžiūrėjus statinį, jo laikančiąsias konstrukcijas):

3.4.4. SPA-139 1.1 papunktyje nurodė, kad statinio statyba atitinka esminius statinio projekto sprendinius: statinio vietą sklype – „taip“;

3.4.5. SPA-139 1.4 papunktyje nurodė, kad statinio statyba atitinka esminius statinio projekto sprendinius: statinio išorės matmenis (aukštis, ilgis, plotis ir pan.) – „taip“;

3.4.6. SPA-139 išvadoje dėl statinio atitikties esminiams statinio projekto sprendiniams nurodė, kad Statinys atitinka esminius statinio projekto sprendinius – „taip“;

3.4.7. Neatitiktys teisės aktams pareigūno-2 DVIS „Avilys“ parengtame ir pasirašytame SPA-139:

[...] Šio 3.4.7.2 papunkčio išvada:

Pareigūnas-2 pažeidė** Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 2 punktą, 4 dalies 1 punktą ir aprašo [Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Inspekcijos viršininko 2012 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. IV-53 (redakcija nuo 2019-08-12 iki 2020-09-03) (toliau vadinama – Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašas arba Aprašas)] 36.3.2 papunktį, nes neišnagrinėjo IS „Infostatyba“ ir statybos dalyvių pateiktų statinio projekto dokumentų kopijų.

[...] Šio 3.4.7.4 papunkčio išvada:

Pareigūnas-2 pažeidė** Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 2 punktą ir SPA-139, kurio klausimyne nurodyta, kad statybvietėje patikrinta, ar statinys atitinka esminius statinio projekto sprendinius (pagal dokumentaciją, privalomą turėti šioje statybos stadijoje, ir vizualiai apžiūrėjus statinį, jo laikančiąsias konstrukcijas), nes nepatikrino statinio atitikties esminiams statinio projekto sprendiniams (statinio išorės matmenys – aukštis), nurodytiems Statybos įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje, nes pastato aukščio skirtumas: tarp projekto „A“ laidos Nr. GP18-230-TP, 2019 m. ir projekto yra 126,67-125,22=1,45 m, t. y. pastatas paaukštėjo 1,45 m, o tarp geodezinės nuotraukos ir projekto 126,66-125,22=1,44 m, t. y. pastatas paaukštėjo 1,44 m.

3.5. Pareigūnas-1, pagal Departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus vedėjos [...] IS „Infostatyba“ pareigūnui-1 sukurtą 2020-07-16 užduotį Nr. UZD-20-0122037, atliko SLD teisėtumo patikrinimą ir 2020-08-06 pasirašė ir užregistravo Statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimo aktą Nr. SLD-00-200806-00098 (toliau – SLD-00-200806-00098). Statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimo akte, kurio rekvizitai patvirtinti Inspekcijos viršininko 2017 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. IV-10 (toliau – Aktas), nustatyta, kad „! Pažeidimai, kuriuos nustatė taikomos Priežiūros įstatymo 10 straipsnio 7 dalies 1 ir 2 punktų nuostatos, o !! Pažeidimai, kuriuos nustatė taikomos Priežiūros įstatymo 10 straipsnio 7 dalies 3 punkto nuostatos“.

SLD-00-200806-00098 pastebėti pagrindiniai (SLD teisėtumas netikrintas) teisės aktu

pažeidimai, kurių nepastebėjo pareigūnas-1:

3.5.1. Pareigūnas-1 SLD-00-200806-00098 1.5 papunktyje „statytojas (jo įgaliotas asmuo) su prašymu išduoti SLD“ nurodė, kad pateikė „visus“ privalomus dokumentus (Akte pažymėta simboliu „!!“):

[...] 3.5.1.2. [...] neišlaikant norminių atstumų iki sklypo ribos suprojektuotos: 2 grupės nesudėtingasis statinys atraminė sienelė AS1 ties sklypo riba tarp ašių A-1 8-A – 45,79 m ilgio ir 2 grupės nesudėtingasis statinys atraminė sienelė AS2 ties sklypo riba tarp ašių 8-AA-E ir toliau einanti pagal sklypo ribą – 47,19 m ilgio.

[...] Šio 3.5.1.2 papunkčio išvada:

Pareigūnas-1 pažeidė** Priežiūros įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 3 punktą ir SLD tikrinimo aprašo 19 punktą ir 26.1 papunktį (nustatyta Akte „!!“ simboliu pažymėtų pažeidimų), nes nepatikrino, kad nepateiktas Statybos įstatymo 27 straipsnio 5 dalies 6 punkte nurodytas dokumentas. Tai patvirtina NŽT 2020-10-27 rašte Nr. 49SJV-2896-(14.49.105.) [...], kad „buvo išduotas Sutikimas statyti pastatą (tik pastatą), neišlaikant nustatyto atstumo.“

3.5.2. Pareigūnas-1 SLD-00-200806-00098 3.1 papunktyje „projekte nurodyta statinio kategorija“ nurodė, kad „Nurodyta teisingai“ (Akte pažymėta simboliais „!!“ ir „*“).

Projekte ir SLD nurodyta, kad kitos paskirties inžinerinis statinys – atraminės sienelės AS1 ir AS2 yra 2 grupės nesudėtingasis statinys (žiūrėti 3.5.1.2 papunktį), t. y. *kai projekte nurodyta žemesnė nei turi būti statinio kategorija, taikoma, simbolis „!!“.

Nors projekto Sklypo plano ir architektūros dalies (SP; A) (rinkmena: 03 Priedas Atraminų sienučių išdėstymo planas, lapas 1) brėžinyje Atraminų sienučių išdėstymo planas M 1:200 (žymėjimas: AT-016-04-01-TP-A-16) atraminė sienelė AS1: pjūvyje „c-c“ 3,50 m aukščio, pjūvyje „d-d“ 2,10 m aukščio, o atraminė sienelė AS2: pjūvyje „b-b“ 2,17 m aukščio, pjūvyje „a-a“ 0,47 m aukščio. Statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, [...] (toliau – STR 1.01.03:2017), 3 lentelės 3.2 papunktyje nurodyta, kad atraminės sienelės priskiriamos I grupės nesudėtingiesiems inžineriniams statiniams, jei aukštis ≥ 1 iki ≤ 2 m, o II grupės nesudėtingiesiems inžineriniams statiniams, jei aukštis > 1 iki ≤ 2 m ir šio papunkčio pastaboje nurodyta žiūrėti STR 1.01.03:2017 22.2 papunktį, kuriame reglamentuota, kad aukštis matuojamas nuo žemesniojo žemės paviršiaus. Taip pat STR 1.01.03:2017 22.7 papunktyje reglamentuojama: jei vienas iš parametrų atitinka I grupę, o kitas – II grupę, laikoma, kad statinys yra II grupės. Kadangi 3 lentelės 3.2 papunktyje nurodyta, kad II grupės nesudėtingiesiems inžineriniams statiniams priskiriamos atraminės sienelės yra iki 2 m aukščio, todėl vadovaujantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 28 dalimi aukštesnė nei 2 m atraminė sienelė yra neypatingasis statinys – statinys, nepriskiriamas prie ypatingųjų ir nesudėtingųjų statinių.

Šio 3.5.2 papunkčio išvada:

Pareigūnas-1 pažeidė** Priežiūros įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 7 punktą ir SLD tikrinimo aprašo 19 punktą ir 26.1 papunktį (nustatyta Akte „!!“ simboliu pažymėtų pažeidimų), nes nepatikrino pagal Statybos įstatymo 2 straipsnio 28 dalį ir STR 1.01.03:2017 3 lentelės 3.2 papunktį, kad projekte ir SLD nurodyta žemesnė nei turi būti statinio kategorija.

[...] Šio 3.6.5 papunkčio išvada:

Pareigūnas-1 pažeidė** Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 2 punktą ir BIPA-00-200818-00023 3 punktą, kurio pastaboje nurodyta: Nustatoma vizualiai ir pagal statybos vykdymo dokumentus, privalomus turėti šioje statybos stadijoje), nes nepatikrino statinio atitikties esminiems statinio projekto sprendiniams (statinio vieta sklype), nurodytiems Statybos įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje.

[...]. Pareigūnas-1 pažeidė** Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 2 punktą ir BIPA-00-200818-00023 3 punktą, kurio pastaboje nurodyta: Nustatoma vizualiai ir pagal statybos vykdymo dokumentus, privalomus turėti šioje statybos stadijoje), nes nepatikrino statinio atitikties esminiems statinio projekto sprendiniams (statinio išorės matmenys – aukštis), nurodytiems

Statybos įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje, nes pastato aukščio skirtumas: tarp projekto „A“ laidos Nr. GP18-230-TP, 2019 m. ir projekto yra 126,67-125,22=1,45 m, t. y. pastatas paaukštėjo 1,45 m, o tarp geodezinės nuotraukos ir projekto 126,66-125,22=1,44 m, t. y. pastatas paaukštėjo 1,44 m.

[...] Šio 3.6.6 papunkčio išvada:

Pareigūnas-1 pažeidė** Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 2 punktą ir BIPA-00-200818-00023 3 punktą, kurio pastaboje nurodyta: Nustatoma vizualiai ir pagal statybos vykdymo dokumentus, privalomus turėti šioje statybos stadijoje), nes nepatikrino statinio atitikties esminiams statinio projekto sprendiniams[...]. Taip pat IS „Infostatyba“ kaip 2020-10-19 Statybos patikrinimo, nagrinėjant skundą, akto Nr. BIPA-00-201019-00035 priedas pateikta 2020-10-12 statybos patikrinimo Vilnius, <...>, schema, kurioje nefiksuota Atraminė sienelė AS3, nes jina nepastatyta.

[...]

3.6.7. BIPA-00-200818-00023 klausimyno (1) tikrinami statiniai: Atraminė sienelė AS1, nesudėtingas, 1.1 punkte „Statinio statybos rūšis ir kategorija atitinka nurodytą SLD (kai SLD išduotas) [1] 27 str., 1 d.“, „Nustatytas patikrinimo faktas“, nurodė, kad „Taip“.

[...] Šio 3.6.7 papunkčio išvada:

Pareigūnas-1 pažeidė** Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 2 punktą, nes nepatikrino pagal Statybos įstatymo 2 straipsnio 28 dalį ir STR 1.01.03:2017 3 lentelės 3.2 papunktį, kad projekte ir SLD nurodyta žemesnė nei turi būti statinio kategorija.

[...]

3.6.8. BIPA-00-200818-00023 klausimyno (1) tikrinami statiniai: Atraminė sienelė AS2, nesudėtingas, 1.1 punkte „Statinio statybos rūšis ir kategorija atitinka nurodytą SLD (kai SLD išduotas) [1] 27 str., 1 d.“, „Nustatytas patikrinimo faktas“, nurodė, kad „Taip“.

[...] Šio 3.6.8 papunkčio išvada:

Pareigūnas-1 pažeidė** Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 2 punktą, nes nepatikrino pagal Statybos įstatymo 2 straipsnio 28 dalį ir STR 1.01.03:2017 3 lentelės 3.2 papunktį, kad projekte ir SLD nurodyta žemesnė nei turi būti statinio kategorija.

[...]

3.6.9. BIPA-00-200818-00023 Bendri duomenys apie statybvietę 1.3 papunktyje „Statytojas turi statybą leidžiantį dokumentą (toliau – SLD), kai jis privalomas ([1] 27 str. 1 d. 1–8 p. [2]). Pastaba. Kilus įtarimų, kad SLD išduotas neteisėtai, atliekamas jo išdavimo teisėtumo patikrinimas.“ nurodė, kad „Taip“.

[...] Šio 3.6.9 papunkčio išvada:

Pareigūnas-1 pažeidė** Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 2 punktą ir šio straipsnio 11 dalį, nes nepatikrino ir nefiksavo savavališkos statybos [pastaba: savavališkai pastatytos atraminės sienelės AS6]. [...].

Atsižvelgiant į šiame tarnybiniame pranešime išdėstytą informaciją, prašau:

[...]

2. priimti sprendimą dėl Inspekcijos vyriausiojo patarėjo 2020-05-27 pavedimo Nr. PA-48 pagrindu naujos užduoties DVIS „Avilys“ suformavimo Inspekcijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento direktorei [...].

3. priimti sprendimą dėl tarnybinio nusižengimo tyrimo pradėjimo [...].

4. pripažinti, jog netikslinga vertinti anksčiau iki PA-48 Departamento atliktus veiksmus, susijusius su statybos valstybine priežiūra sklype, suėjus tarnybinei atsakomybei taikyti 6 mėn. terminui. [...]

5. priimti sprendimą dėl pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių tikrinimo tvarkos reglamentavimo.“

5.12. „Inspekcijos Vidaus tyrimų skyriui atlikus patikrinimą dėl kitų su pareiškėjo skundų nagrinėjimu susijusių veiksmų atlikimo, Inspekcijos viršininko 2020-11-30 įsakymu Nr. 1P-381

„Dėl [...] [L. D. ir V. S.] tarnybinių nusižengimų tyrimų“ Departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiosios specialistės [...] [L. D.] ir Departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiojo specialisto [...] [V. S.] atžvilgiu buvo inicijuotos tarnybinių nusižengimų tyrimų procedūros.

[...] buvo pripažinta, kad [...] [L. D.] tarnybinių nusižengimą padarė. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 33 straipsnio 3 dalies 1 punktu, [...] [L. D.] buvo skirta tarnybinė nuobauda – pastaba.

[...] buvo pripažinta, kad [...] [V. S.] tarnybinių nusižengimą padarė, todėl, vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 33 straipsnio 3 dalies 1 punktu, [...] [V. S.] buvo skirta tarnybinė nuobauda – pastaba.“

5.13. **„statybos valstybinės priežiūros procesai, susiję su <...>, Vilniuje, vis dar vykdomi**, kadangi Vidaus tyrimų skyriuje, įvertinus turimą informaciją, buvo parengtas 2020-11-23 tarnybinis pranešimas Nr. 4D-3086, kurio pagrindu pavesta Departamentui užtikrinti, kad: 1) būtų patikrintas 2019-10-08 pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių Nr. ACUB-20-191008-02085 ir 2018-08-22 statybą leidžiančio dokumento Nr. LSNS-01-180822-01035 teisėtumas teisės aktuose nustatyta tvarka; 2) būtų patikrintos visų statinių, dėl kurių nėra surašyta savavališkos statybos aktų, statybos faktinės aplinkybės vietoje; 3) nustačius pažeidimus būtų imtasi teisės aktuose nustatytų veiksmų pažeidimams pašalinti.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. Lietuvos Respublikos įstatymai

6.1. Viešojo administravimo įstatymo:

6.1.1. redakcijos, galiojusios nuo 2017-03-31 iki 2020-10-31:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]“

15. Skundas – asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti; [...]“;

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]; 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]“;

19 straipsnis. Administracinė procedūra ir jos dalyviai

„1. Administracinė procedūra – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą“;

34 straipsnis. Administracinės procedūros sprendimo priėmimas, įteikimas (išsiuntimas) ir saugojimas

„1. Administracinė procedūra baigiama administracinės procedūros sprendimo priėmimu. Asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros

sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka. Asmeniui, kuris kreipėsi dėl administracinės procedūros pradėjimo, per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos, laikantis asmens duomenų teisinę apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, raštu pateikiama informacija apie priimtą administracinės procedūros sprendimą. [...]“;

6.1.2. redakcijos, galiojusios nuo 2007-01-01 iki 2020-10-31:

30 straipsnis. Faktinių duomenų patikrinimas

„1. Viešojo administravimo subjektas, dalyvaujantis administracinėje procedūroje, prireikus gali faktinius duomenis patikrinti vietoje. Asmeniui, dėl kurio yra pradėta administracinė procedūra, ir suinteresuotiems asmenims turi būti pranešta apie patikrinimo laiką, kad jie galėtų, jei pageidauja, dalyvauti tikrinant faktinius duomenis vietoje. Jeigu šio patikrinimo metu gali būti paskelbta informacija, kuri pagal įstatymus negali būti vieša, asmeniui, dėl kurio yra pradėta administracinė procedūra, ir suinteresuotiems asmenims sudaroma galimybė susipažinti su faktinių duomenų patikrinimo vietoje rezultatais. [...]“

6.2. Statybos įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„11. Esminiai statinio projekto sprendiniai – statinio projekto sprendiniai, kuriais nustatoma statinio vieta sklype, statinio ar jo dalių paskirtis, statinio laikanchiosios konstrukcijos ir jų išdėstymas, statinio išorės matmenys (aukštis, ilgis, plotis ir pan.) ir įgyvendinami specialieji saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimai ir (ar) specialieji paveldosaugos reikalavimai.

[...]

28. Neypatingasis statinys – statinys, nepriskiriamas prie ypatingųjų ir nesudėtingųjų statinių.

[...]

30. Nesudėtingasis statinys – paprastos konstrukcijos pastatas, kurio didžiausias aukštis yra 8,5 metro, visų aukštų, antstatų, pastogės patalpų ir naudojimo paskirtimi susietų priestatų plotų suma – ne didesnė kaip 80 kvadratinųjų metrų ir kurio rūsysis (pusrūsysis) yra ne didesnis kaip vieno aukšto; paprastų konstrukcijų inžinerinis statinys. Pastato ir inžinerinio statinio paprastų konstrukcijų požymius ir techninius parametrus nustato normatyviniai statybos techniniai dokumentai.

31. Neteisėtai išduotas statybą leidžiantis dokumentas – statybą leidžiantis dokumentas, kompetentingų institucijų išduotas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus. [...]“

6.3. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau vadinama ir – Priežiūros įstatymas arba TPSVPĮ):

8 straipsnis. Statybos valstybinės priežiūros institucija ir jos atliekamos funkcijos

„1. Statybos valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija.

2. Statybos valstybinė priežiūra apima: [...] 2) statybą leidžiančių dokumentų teisėtumo tikrinimą; 3) statybos dalyvių veiksmų atitikties statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams tikrinimą; 4) statybos vykdymo teisėtumo tikrinimą; [...] 9) asmenų prašymų, skundų ar pranešimų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą; [...]“;

10 straipsnis. Statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumo tikrinimas

„1. Inspekcija statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumą tikrina pagal Inspekcijos metinius veiklos planus, taip pat viešojo administravimo subjektų, fizinių asmenų, juridinių asmenų ir jų padalinių, kitų juridinio asmens statuso neturinčių organizacijų ir jų padalinių pateiktų skundų ar pranešimų pagrindu.

[...]

3. Gavęs privalomajame nurodyme nurodytus dokumentus, Inspekcijos pareigūnas

patikrina, ar: [...]; 3) statytojas su prašymu išduoti statybą leidžiantį dokumentą pateikė visus privalomus dokumentus, nurodytus Statybos įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose; ar šis prašymas įregistruotas IS „Infostatyba“; [...] 7) statinio projekte teisingai nurodyta statinio kategorija ir statybos rūšis; [...];

[...]

6. Jeigu asmuo pateikia skundą ar pranešimą, statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo patikrinimas turi būti atliktas per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų, nurodytų privalomajame nurodyme, ir šio straipsnio 5 dalyje nurodytų išvadų gavimo dienos. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą patikrinimas negali būti atliktas, Inspekcija gali šį terminą pratęsti, bet ne ilgiau kaip 20 darbo dienų, apie tai raštu informuodama skundą ar pranešimą pateikusį (patikrinimą inicijavusį) asmenį ir tikrinamą subjektą, nurodyma patikrinimo termino pratęsimo priežastis. Patikrinimo rezultatai įforminami patikrinimo aktu. Patikrinimo aktą pasirašo patikrinimą atlikęs Inspekcijos pareigūnas. Patikrinimo akto kopija pateikiama statybą leidžiantį dokumentą išdavusiam viešojo administravimo subjektui. Apie atliktą patikrinimą skundo ar pranešimo pateikėjas informuojamas raštu per 5 darbo dienas nuo patikrinimo akto pasirašymo dienos, pridedant teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą patikrinimo akto kopiją.

7. Inspekcijos pareigūnas ne vėliau kaip po 5 darbo dienų nuo patikrinimo akto pasirašymo dienos priima sprendimą:

1) jeigu nustatyti techninio pobūdžio ar mažareikšmiai procedūriniai pažeidimai, taip pat jeigu nustatyti kiti trūkumai, kuriuos galima pašalinti nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų ir trečiųjų asmenų teisėtų interesų, – pateikti statybą leidžiantį dokumentą išdavusiam ar kitam viešojo administravimo subjektui ar statytojui privalomąjį nurodymą per jame nurodytą, bet ne ilgesnį negu vieno mėnesio terminą pašalinti nustatytus pažeidimus ar trūkumus;

2) jeigu nustatyta, kad išduodant statybą leidžiantį dokumentą nebuvo sumokėta Statybos įstatymo 1 priede nustatyta įmoka (ar jos dalis) už savavališkos statybos įteisinimą, kai teisės aktų nustatyta tvarka ši įmoka privaloma, – pateikti Statybos įstatymo 1 priedo 10 punkte nurodytiems kaltiems asmenims privalomąjį nurodymą per jame nurodytą, bet ne ilgesnį nei 4 mėnesių terminą sumokėti įmoką (ar trūkstamą jos dalį); neįvykdžius privalomojo nurodymo, Inspekcija kreipiasi į teismą dėl įpareigojimo jį įvykdyti;

3) šios dalies 1 ir 2 punktuose nenurodytais atvejais, kai statybą leidžiantis dokumentas išduotas neteisėtai, – kreiptis į teismą dėl jo galiojimo panaikinimo. [...];“;

23 straipsnis. Statybos valstybinės priežiūros institucijos teisės

„1. Inspekcija, vykdydama statybos valstybinę priežiūrą, turi teisę: [...]; 3) panaikinti savo neteisėtai priimtą su statybos valstybine priežiūra susijusį administracinį sprendimą; 4) dėl neteisėtai priimtų su statyba susijusių administracinių sprendimų panaikinimo šiuos sprendimus priėmusiems subjektams teikti privalomuosius nurodymus; per nustatytą terminą neįvykdžius privalomojo nurodymo, per 2 mėnesius nuo privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos kreiptis į teismą dėl neteisėtai priimto administracinio sprendimo panaikinimo ar dėl įpareigojimo vykdyti privalomąjį nurodymą; [...] 8) šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais kreiptis į teismą. Prašymas dėl administracinio sprendimo panaikinimo pateikiamas teismui per 2 mėnesius nuo institucijos, kuri kreipėsi, dokumento, kuriame konstatuojami nustatyti pažeidimai (pvz., patikrinimo akto arba kt.), priėmimo dienos [...]; [...];“;

25 straipsnis. Skundų ar pranešimų nagrinėjimas

„1. Jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, skundai ir pranešimai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos; dėl objektyvių priežasčių šis terminas gali būti pratęsiamas iki 20 darbo dienų, apie tai raštu informuojant skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir tikrinamus subjektus ir nurodant patikrinimo termino pratęsimo priežastis. Skundai ir pranešimai, kiek to nereglamentuoja šis įstatymas, nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka. [...].“

7. Kiti teisės aktai

7.1. Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos apraše numatyta:

„9. Apraše vartojamos Viešojo administravimo įstatyme [10.1], Statybos įstatyme [10.2] ir kituose teisės aktuose apibrėžtos sąvokos.

Apraše vartojama sąvoka „statybos patikrinimas“ apima statybos proceso ir statybos dalyvių, kurie pagal Viešojo administravimo įstatymą [10.1] nelaikytini ūkio subjektais (fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie nevykdo ūkinės veiklos), veiklos patikrinimą.

[...]

35. Dalyvauti statybos ir ūkio subjekto veiklos patikrinimuose gali būti kviečiami kitų suinteresuotų viešojo administravimo subjektų atstovai, statybos dalyviai, liudytojai ir kiti suinteresuoti asmenys. Apie numatomą vykdyti patikrinimą kviečiami asmenys informuojami raštu ar elektroniniu būdu likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms iki patikrinimo.

[...]

47. Klausimyną SVP pareigūnas baigia pildyti ir Inspekcijos viršininko nustatyta tvarka užregistruoja ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo patikrinimo pradžios, FDPV aktą užpildo patikrinimo metu ir užregistruoja ne vėliau kaip kitą darbo dieną. [...].“

7.2. Planavimo sąlygų, prisijungimo sąlygų, specialiųjų reikalavimų ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimo tvarkos ir teisėtumo tikrinimo apraše (SLD tikrinimo aprašas), numatyta:

„19. Tikrinant SLD išdavimo teisėtumą tikrinama, ar SLD išduotas nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų, susijusių su prie prašymo išduoti SLD privalomais pridėti dokumentais ir prašyme būtiniais nurodyti duomenimis, statinio projekto sudėtimi ir jo įforminimu, projekto tikrinimo ir SLD išdavimo procedūromis. Visais atvejais patikrinimas atliekamas pagal TPSVP įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytus reikalavimus. Darbuotojas patikrina TPSVP įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje nenurodytų SLD išdavimo reikalavimų atitiktį teisės aktams ir: [...]; 19.4. nagrinėjant skundą ar pranešimą įvertinami ir kiti jame nurodyti aspektai, susiję su SLD išdavimu;

[...]

23. Darbuotojas, gavęs ir įvertinęs šio Aprašo 21 punkte nurodytus visus dokumentus ir išvadas, SLD parengimo ir išdavimo procedūrų ir dokumentų sudėties atitiktį teisės aktų reikalavimams tikrina IS „Infostatyba“ užpildydamas Aktą. Atliekant SLD patikrinimą nustatyti pažeidimai suskirstomi į:

23.1. pažeidimus, kuriuos nustačius taikomos TPSVP įstatymo 10 straipsnio 7 dalies 1 ir 2 punktų nuostatos;

23.2. pažeidimus, kuriuos nustačius taikomos TPSVP įstatymo 10 straipsnio 7 dalies 3 punkto nuostatos.

[...]

26. Darbuotojas, baigęs SLD patikrinimą ir surašęs Aktą, nustatęs SLD išdavimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, priima sprendimą dėl pažeidimų šalinimo ir apie patikrinimo rezultatus informuoja savivaldybės administraciją, skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir asmenį, kuriam išduotas SLD, pridėdamas teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą patikrinimo Akto kopiją:

26.1. jeigu SLD išduotas neteisėtai (nustatyta Akte „!“ simboliu pažymėtų pažeidimų), Inspekcijos viršininko nustatyta tvarka inicijuoja kreipimąsi į teismą dėl SLD galiojimo panaikinimo (TPSVP įstatymo 10 straipsnio 7 dalies 3 punktas). Jeigu pagal išduotą SLD statybos darbai pradėti, atlieka statybos patikrinimą vietoje, surašo statybos patikrinimo aktą, kuriame nurodo atliktų statybos darbų mastą, galimas kliūtis patekti į teritoriją, jei Inspekcija pasinaudotų teise už skolininką griauti statinius (aptvėrimai, patekimas per trečiųjų asmenų valdomas teritorijas ir pan.). Išvadoje dėl kreipimosi į teismą turi būti nurodyti duomenys apie asmenis, kaltus dėl

neteisėto SLD išdavimo, pateiktas išsamus pažeidimų vertinimas, įrodymai, patvirtinantys nustatytus pažeidimus, nurodyti iki Akto surašymo atlikti statybos darbai (jeigu pagal išduotą SLD statybos darbai pradėti) ir kitos SLD sukeltos pasekmės (statybos užbaigimo aktai, deklaracijos apie statybos užbaigimą, statinių registravimo, perleidimo faktai ir pan.), tuo atveju, jei nustatoma, kad SLD nurodyti statiniai atitinka kitokių statinių požymius, turi būti įvertinama, ar jų statyba nepažeidžia teisės aktų reikalavimų, taip pat pateikiama informacija apie parengtas statinių projektus, pagal kuriuos išduoti SLD, laidas bei jų įtaką nustatytiems pažeidimams. Išvadoje dėl kreipimosi į teismą nurodoma ir kita aktuali ir pagal teisės aktus privaloma informacija; [...].“

Skundo tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika:

„Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, jie turi tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (Konstitucinio Teismo 2012 m. spalio 26 d., 2012 m. lapkričio 10 d. išvados, 2014 m. gegužės 27 d., 2014 m. liepos 11 d. nutarimai).“

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama ir – LVAT) praktika:

9.1. „Teisėjų kolegija nustatė:

[...] Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos [...] (toliau – ir Inspekcijos) vyriausiasis specialistas atliko planinį Statybos leidimo išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimą ir [...] surašė patikrinimo aktą [...] (toliau – Patikrinimo aktas) [...]. Po to, inspekcijos Klaipėdos skyrius [...] pareiškėjui [...] surašė privalomąjį nurodymą [...] (toliau – ir Privalomasis nurodymas), kuriuo pareiškėjui nurodė [...] pakeisti statinio projektą [...] (toliau – Statinio projektas), parengtą 2014 metais, pagal kurį Neringos miesto savivaldybės administracija 2014 m. rugsėjo 10 d. išdavė leidimą [...] taip, kad projekto esminiai sprendiniai, t. y. projektuojamų pastatų paskirtys, atitiktų galiojanti teritorijų planavimo dokumentą ir Nekilnojamojo turto registre nurodytą žemės naudojimo būdą, projektuojami ypatingi statiniai turi atitikti neypatingų statinių kategorijoms. [...]

Teisėjų kolegija k o n s t a t u o j a :

[...] Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nesutinka su apygardos administracinio teismo išvadomis, kad privalomasis nurodymas Nr. [...] yra teisėtas dokumentas.

[...]

Kaip matyti iš patikrinimo akto [...] turinio, atsakovas vykdė administracinę procedūrą – statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimą [...]. Pagrindinės patikrinimo išvados – statinio projekto sprendiniai neatitinka teritorijų planavimo dokumentų sprendinių, statybą leidžiantis dokumentas išduotas neteisėtai, pažeidimai nėra techninio pobūdžio, pažeidimai nėra mažareikšmiai procedūriniai [...].

Todėl, nustačius aukščiau paminėtas patikrinimo akto aplinkybes, vienintelis teisėtas, numatytas įstatymu, Inspekcijos sprendimas galėjo būti – kreiptis į teismą dėl statybos leidimo galiojimo panaikinimo.

[...] pareiškėjas turėdamas šį leidimą turi teisę vykdyti rekonstrukciją pagal jame nurodytas sąlygas (t. y. rekonstruoti garažą į kultūros paskirties pastatą, rekonstruojamus pastatus vertinti kaip ypatingus statinius). Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 23 straipsnio 28 dalies 1 punkto nuostata, kad statybą leidžiančio dokumento galiojimas panaikinamas tik teismo, o ne administracijos, sprendimu, jeigu statybą leidžiantys dokumentai išduoti neteisėtai, visų pirma yra skirta didesnei statytojų teisių apsaugai nuo valdžios institucijų piktnaudžiavimo.

Atsakovas privalomuoju nurodymu Nr. [...] iš esmės siekia paneigti pareiškėjo teisę vykdyti rekonstrukciją pagal turimą galiojantį statybos leidimą iš esmės perkeldamas administracinę naštą susijusią su statybą leidžiančio dokumento panaikinimu pareiškėjui tokiu būdu, kuris tiesiogiai prieštarauja Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 10 straipsnio 7 daliai. Šiuo privalomuoju nurodymu ribojama pareiškėjo teisė į leidimo panaikinimą tik teismine tvarka. Todėl Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas daro išvadą, kad privalomas nurodymas Nr. [...] yra priimtas peržengiant diskrecijos ribas, t. y. neteisėtas aktas. [...]“;

9.2. „[...] Pagal formuojamą teismų praktiką geras viešojo administravimo principas apima asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 31 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A602-2112/2012), viešojo administravimo subjekto pareigą išaiškinti administracinio akto apskundimo tvarką (LVAT 2014 m. balandžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS858-284/2014), nešališkumo pareigą, pareigą imtis aktyvių veiksmų, padėti, elgtis rūpestingai ir atidžiai. Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (LVAT 2015 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, privalo dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai (LVAT 2013 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-708/2013, 2014 m. kovo 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-997/2014, 2015 m. liepos 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1245-662/2015). Šis principas suponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu“ (2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015);

9.3. „Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad termino administracinei paslaugai atlikti nesilaikymas nėra suderinami su įstatymų viršenybės, teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo bei gero administravimo principais“ (šiuo aspektu žr. 2013 m. gruodžio 11 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A525-2648/2013);

9.4. „Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški. Priešingu atveju viešojo administravimo paslaugų vartotojui gali kilti neaiškumų, kaip ir koku būdu jis (paslaugų vartotojas) turi elgtis, siekdamas gauti kokybišką viešąją paslaugą“ (2007-11-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A5-990/2007);

9.5. „Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudencijoje nuosekliai pabrėžiama viešojo administravimo subjektų pareiga laikytis teisės principų. Teisėtumo principas viešojo administravimo srityje reiškia, kad viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti teisės aktų reikalavimus, jų priimti sprendimai turi būti pagrįsti teisės normomis, o sprendimų turinys – atitikti teisės normų reikalavimus. Norėdami priimti administracinį teisės aktą, viešojo administravimo subjektai privalo turėti tinkamas priežastis, o ne pateikti bet kokias priežastis, kad patenkintų formalius reikalavimus (žr., pvz., 2014 m. gegužės 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A261-706/2014). Viešojo administravimo subjektų veiklai būdingas formalizmo principas, nes jų veikla turi atitikti nustatytas procedūras. Tokių procedūrų nustatymas yra susijęs ir su teisėtumo principo įgyvendinimu, nes viešojo administravimo institucijos turi veikti taip, kaip nustatyta jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose (žr., pvz., 2012 m. vasario 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-1179/2012). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra taip pat pažymėjęs, kad laikantis objektyvumo principo viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos išaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės

priimant sprendimą, ir kritiškai, nešališkai įvertinus įrodymus“ (žr., pvz., 2010 m. lapkričio 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A756-1486/2010, 2014 m. balandžio 14 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A662-1010/2014).

Tyrimo išvados

10. Įvertinus Pareiškėjo skundo turinį, tyrimo metu surinktą informaciją, taip pat teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 6–7 punktuose, susijusius su Inspekcijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis, susijusius su statybos valstybinės priežiūros atlikimu, atkreiptinas dėmesys į momentus:

10.1. Pareiškėjo kreipimūsi (2019-12-30, 2020-01-14, 2020-02-28 ir 2020-04-23) (pažymos 4.1, 4.2, 5.1, 5.4 punktai) į Inspekciją tikslas buvo inicijuoti statybos valstybinės priežiūros atlikimą, siekiant, kad būtų patikrintas statinių statybą, kurios adresas <...>, Vilniuje, leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumas, įvertinta skundžiamų statinių (Gyvenamojo namo ir atraminių sienelių AS1, AS2, AS3, AS4 ir AS5 (toliau vadinama – Atraminės sienelės) atitiktis Projekto sprendiniams, pagal kurį buvo išduotas 2018-08-22 statybos leidimas, o nustačius pažeidimus būtų imtasi teisės aktuose nustatytų veiksmy šiems pažeidimams pašalinti.

Išanalizavęs tyrimo metu gautus dokumentus, Seimo kontrolierius akcentuoja, kad Departamento veiksmai nagrinėjant Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimusis nelaikytini buvę tinkami. Taip teigtina remiantis keliais pagrindais.

Visų pirma, atsakymas į Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimusis buvo įformintas Inspekcijos Departamento 2020-04-09 raštu (pažymos 5.2 punktas). Vadovaujantis Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi „skundai ir pranešimai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos; dėl objektyvių priežasčių šis terminas gali būti pratęsiamas iki 20 darbo dienų, apie tai raštu informuojant skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir tikrinamus subjektus ir nurodant patikrinimo termino pratęsimo priežastis“ (pažymos 6.3 punktas). Seimo kontrolieriui tyrimo metu buvo pateikta informacija, kad Departamentas 2020-03-03 atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje (pažymos 5.8 punktas). Informacijos, iš kurios būtų galima spręsti, ar po šio termino, Departamentui būtų buvusi pateikta kita informacija / dokumentai reikalingi Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimūsi nagrinėjimui, Seimo kontrolieriui pateikta nebuvo. Todėl manytina, kad faktinių duomenų patikrinimo vietoje data – 2020-03-03, laikytina paskutine informacijos, reikalingos Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimūsi nagrinėjimui, gavimo data, t. y. atsakymas Pareiškėjui buvo pateiktas po 26 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos Departamente gavimo dienos. Seimo kontrolieriui taip pat nebuvo pateikta dokumentų, patvirtinančių, kad Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimūsi nagrinėjimas Inspekcijoje būtų buvęs pratęstas. Remiantis išdėstytu konstatuotina, kad atsakymas į Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimusis buvo pateiktas nesilaikant Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 25 straipsnio 1 dalies (pažymos 6.3 punktas) nuostatų ir gero administravimo principo (pažymos 9.2 punktas).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Departamentas 2020-03-03 atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje, tačiau faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas Inspekcijoje naudojamoje dokumentų valdymo informacinėje sistemoje „Avily“ buvo užregistruotas tik 2020-04-02 (pažymos 5.8 punktas). Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta informacija, kokie veiksmai, susiję su Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimūsi nagrinėjimu, Departamente buvo atlikti nuo šių kreipimūsi gavimo Departamente dienos iki 2020-03-03 atliko faktinių duomenų patikrinimo vietoje. Iš to darytina prielaida, kad realiai Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimaisi Departamente buvo pradėti nagrinėti tik po Pareiškėjo 2020-02-28 skundo pateikimo Inspekcijai, t. y. praėjus beveik daugiau kaip dviem mėnesiams nuo jų gavimo Departamente dienos.

Seimo kontrolierius taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad pagal Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašo 47 punktą faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktai turi būti užregistruojami kitą darbo dieną po faktinių duomenų patikrinimo vietoje (pažymos 7.1 punktas). O minėtu atveju patikrinimo aktas buvo užregistruotas praėjus beveik mėnesiui po šiame dokumente nurodytos patikrinimo atlikimo dienos, taip nesilaikant Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašo 47 punkto reikalavimų.

Antra, Pareiškėjui aktualaus klausimo nagrinėjimo metu nebuvo laikomasi teisėtumo, atsakingo valdymo ir gero administravimo principų (pažymos 9.1, 9.2, 9.5 punktai).

Pareiškėjas 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimosi raštuose iš esmės nurodė du galimus statybą leidžiančių dokumentų išdavimo neteisėtumą patvirtinančius faktus: dėl Gyvenamojo namo aukštų skaičiaus (Pareiškėjo teigimu, suprojektuotas pusrūsis (cokolinis aukštas), kuriame įrengta prapučiama automobilių stovėjimo aikštelė, turėtų būti laikomas antžemine pastato dalimi ir turėtų būti įskaičiuotas į bendrą antžeminių aukštų skaičių, tokiu būdu turėtų būti laikoma, kad buvo suprojektuotas ne 4, o 5 aukštų Gyvenamasis namas) ir dėl Atraminių sienelių kategorijos (2018-08-22 statybos leidimas buvo išduotas nesudėtingų statinių statybai, tačiau, atsižvelgiant į Projekte suprojektuotą šių atraminių sienelių aukštį, jos Pareiškėjo teigimu, priskirtinos ne nesudėtingų, o neypatingų statinių kategorijai) (pažymos 4.1, 4.2 punktas).

Departamento 2020-04-09 rašte, atsakant į Pareiškėjo teiginius dėl Projekte (šio projekto pakeitime (-uose) ir 2018-08-22 statybos leidime galimai neteisingai nurodytos statinių – Atraminių sienelių – kategorijos, buvo pateikta informacija, kad tai yra „techninio pobūdžio klaida“, kurią Gyvenamojo namo statytojas bus įpareigotas ištaisyti (pažymos 5.2 punktas).

Inspekcijos 2020-05-08 privalomuoju nurodymu Nr. PN-491 Gyvenamojo namo statytojas, be kita ko, buvo įpareigotas pertvarkyti Projektą ir pakeisti atraminių sienelių statinio kategoriją į „neypatingas“ statybą leidžiančiame dokumente (pažymos 5.3 punktas).

Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, kad tokio statinio kaip atraminė sienelė priskyrimą nesudėtingųjų statinių kategorijai lemia šio statinio išorės matmuo – aukštis, o statinio išorės matmenys laikytini esminiais statinio projekto sprendiniais (Statybos įstatymo 2 straipsnio 11 dalis, pažymos 6.2 punktas), taip pat į tai, jog klaidingos statinio kategorijos nurodymas negali būti laikomas techninio pobūdžio klaida ir nėra priskirtinas mažareikšmiam procedūriniam pažeidimui, kuris gali būti ištaisytas pateikiant privalomąjį nurodymą, kaip tai reglamentuota Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 10 straipsnio 7 dalies 1 punkte (pažymos 6.2, 6.3, 9.1 punktai).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolierius pažymi, kad nustačius, jog 2018-08-22 statybos leidimas buvo išduotas nesudėtingųjų statinių – Atraminės sienelių statybai, o Projekto sprendiniai šiuo aspektu neatitinka statybą leidžiančiame dokumente nurodytos statinio kategorijos (Projekto sprendiniuose suprojektuoti aukštesnės kategorijos statiniai – neypatingi statiniai), vadovaujantis Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 10 straipsnio 7 dalies 3 punktu, SLD tikrinimo aprašo 19 ir 26.1 punktais (pažymos 6.3, 7.2 punktai), teisėtu ir pagrįstu Inspekcijos sprendimu galėjo būti – kreipimasis į teismą dėl statybos leidimo galiojimo panaikinimo, o ne Inspekcijos 2020-05-08 privalomojo nurodymo Nr. PN-491 parengimas. Todėl parengus šį privalomąjį nurodymą buvo nesilaikoma minėtų teisės aktų nuostatų ir teisėtumo principo (pažymos 9.1, 9.5 punktai). Seimo kontrolieriui 2021 m. kovo mėn. darbo tvarka kreipusis į Inspekciją, buvo pateikta informacija, kad bus inicijuotas Inspekcijos 2020-05-08 privalomojo nurodymo Nr. PN-491 panaikinimas administracine tvarka.

Kitas svarbus aspektas yra tai, kad, Departamente vykdant Inspekcijos vyriausiojo patarėjo 2020-05-27 pavedimą Nr. PA-48 (pažymos 5.4 punktas), buvo pasirašytas 2020-08-05 statinio atitikties statinio projektui patikrinimo aktas Nr. SPA-139 (SPA-139), kuriame užfiksuota, kad statiniai, esantys <...>, Vilniuje, ir statinių statyba atitinka esminius Projekto sprendinius, 2020-08-06 statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų

reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimo aktas, kuriuo konstatuota, jog 2018-08-22 statybos leidimas išduotas teisėtai, taip pat buvo nustatyta, jog 2019-10-08 pažyma apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių išduota teisėtai. Apie tai Pareiškėjas buvo informuotas Departamento 2020-08-19 raštu (pažymos 5.5 punktas).

Tačiau, Seimo kontrolieriaus atliekamo Pareiškėjo skundo tyrimo metu, Inspekcijos Vidaus tyrimų skyriuje 2021-11-23 įvertinus Departamento pareigūnų veiksmus vykdant minėtą 2020-05-27 pavedimą Nr. PA-48, buvo nustatyti pažeidimai, be kitų, tai, jog pareigūnai neišnagrinėjo IS „Infostatyba“ ir statybos dalyvių pateiktų Projekto dokumentų kopijų, nepatikrino statinių atitikties esminiams statinio projekto sprendiniams (statinio vieta sklype, statinio išorės matmenys – aukštis), nepatikrino, kad atraminės sienelės AS1 ir AS2 pastatytos neišlaikant norminių atstumų iki sklypo ribos ir kad nebuvo pateiktas dokumentas, leidžiantis šių statinių statybą neišlaikant norminių atstumų iki sklypo ribos, kad Projekte ir 2018-08-22 statybos leidime nurodyta žemesnė nei turi būti statinių – atraminių sienelių AS1, AS2 – kategorija, kad atraminė sienelė AS3 realiai nebuvo pastatyta, kad buvo savavališkai pastatyta atraminė sienelė AS6 ir kt. (Tarnybinis pranešimas Nr. 4D-3086, pažymos 5.11 punktas). Departamento pareigūnų, kuriems buvo pavesta pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimuisi ir patikrinti statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumą, skundžiamų statinių atitiktį Projekto sprendiniams, atžvilgiu buvo inicijuotos tarnybinių nusižengimų tyrimų procedūros, kurias atlikus buvo nustatyta, jog šie pareigūnai padarė tarnybinį nusižengimą ir jiems buvo paskirta tarnybinė nuobauda – pastaba (pažymos 5.12 punktas). Taigi buvo konstatuota, kad šie pareigūnai netinkamai vykdė jiems paskirtas funkcijas.

Kas sietina su Departamento 2020-08-19 rašte pateikta informacija, pažymėtina, kad, atsakant į Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimosi raštuose pateiktus klausimus dėl atraminių sienelių, šiuo raštu Pareiškėjas buvo informuotas, jog Inspekcijos 2020-05-08 privalomasis nurodymas Nr. PN-491, kuriuo Gyvenamojo namo statytojas buvo įpareigotas pakeisti atraminių sienelių statinio kategoriją į „neypatingas“ 2018-08-22 statybos leidime (pažymos 5.3 punktas), yra neįvykdytas ir jo vykdymas yra perduotas vykdyti antstoliui (pažymos 5.5 punktas). Tačiau Seimo kontrolieriaus tyrimo metu buvo nustatyta, kad Departamento 2020-08-19 rašto rengimo ir pasirašymo metu minėto privalomojo nurodymo vykdymas antstoliui vykdyti perduotas nebuvo (pažymos 5.6–5.7 punktai). Taigi Departamentas Pareiškėjui šiuo klausimu pateikė klaidinančią informaciją.

Atsižvelgdamas į tai, kas pirmiau išdėstyta, Seimo kontrolierius konstatuoja, kad Departamento pareigūnai, nagrinėdami Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimuisi ir vykdydami statybos valstybinę priežiūrą, veikė netinkamai, nevisapusiškai ištyrė šiuose kreipimosi raštuose nurodytas aplinkybes, susijusias su 2018-08-22 statybos leidime ir Projekte galimai neteisingai nurodyta Atraminių sienelių kategorija, pateikė Pareiškėjui klaidinančią informaciją, nenustatė pažeidimų ir (arba) juos nustatę nesiėmė teisės aktuose nustatytų veiksmų šiems pažeidimams pašalinti. Dėl to konstatuojamas teisėtumo, gero administravimo ir atsakingo valdymo principų (pažymos 9.1–9.3, 9.5 punktai) pažeidimo atvejis.

10.2. Kas sietina su Pareiškėjo nurodytais teiginiais dėl jo dalyvavimo tikrinant faktinius duomenis vietoje, tyrimo metu buvo nustatyta, kad jis nebuvo kviečiamas į 2020-03-03 vykusį faktinių duomenų patikrinimą vietoje (atsakymas į šį klausimą Pareiškėjui buvo pateiktas Inspekcijos 2020-09-04 raštu (pažymos 5.9 punktas), kad apie 2020-06-10 vyksiantį patikrinimą Pareiškėjui buvo pranešta Inspekcijos Departamento 2020-06-05 kvietimu Nr. 2D-7334 (išsiųstu registruota pašto siunta likus mažiau kaip 5 darbo dienoms iki patikrinimo dienos (pažymos 5.9 punktas), 2020-08-05 statinio atitikties statinio projektui patikrinimo akte nėra pateikta informacijos, iš kurios būtų galima spręsti, ar Pareiškėjas dalyvavo 2020-06-10 vykusiame patikrinime) bei kad buvo pakviestas į 2020-10-12 vykusį patikrinimą ir jame dalyvavo.

Šiame kontekste Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, jog įstatymų leidėjas nustatė

statybos valstybinę priežiūrą atliekančio subjekto diskrecijos teisę spręsti, ar yra būtina į faktinių duomenų patikrinimą vietoje kviesti kitus suinteresuotus asmenis (Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 11 straipsnio 2 dalis; pažymos 6.3 punktas). O kai asmuo išreiškia norą, kad administracinės procedūros metu būtų atliktas faktinių duomenų patikrinimas vietoje, viešojo administravimo subjektas turi diskrecijos teisę spręsti, ar toks faktinių duomenų patikrinimas vietoje yra būtinas ir pareigą informuoti apie šio patikrinimo laiką ir vietą, nusprendus jį atlikti (Viešojo administravimo įstatymo 30 straipsnis; pažymos 6.1 punktas).

Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimosi raštuose nebuvo suformuluoto prašymo informuoti Bendruomenę apie Inspekcijos atliekamo patikrinimo vietą ir laiką. Klausimas dėl Bendruomenės dalyvavimo atliekant patikrinimą ir pranešimo apie jį negavimo buvo iškeltas pirmą kartą tik Pareiškėjo 2020-02-28 skunde.

Seimo kontrolierius, remdamasis nagrinėjamo atvejo faktinėmis aplinkybėmis, pažymi, kad, faktinių aplinkybių patikrinimas vietoje dalyvaujant ir suinteresuotam asmeniui (pareiškėjui) leistų išvengti tarp viešojo administravimo subjekto ir pareiškėjo galimai kilsiančių prieštaravimų dėl tam tikrų faktų interpretacijos. Todėl tik tais atvejais, kai faktinių aplinkybių patikrinimas vietoje atliekamas dalyvaujant ir suinteresuotam asmeniui, o patikrinimo protokole yra fiksuojamos suinteresuoto asmens nurodytos pastabos, galima būtų pripažinti, kad buvo atliktas išsamus patikrinimas, o jo metu konstatuotos faktinės aplinkybės buvo nustatytos objektyviai, yra teisingos ir atitinkančios realią padėtį. Remiantis tuo kas išdėstyta, Seimo kontrolieriaus nuomone, suinteresuotam asmeniui siekiant, kad faktinės aplinkybės būtų patikrintos vietoje, Inspekcija turi paisyti tokio jo išreikšto prašymo.

10.3. Analizuodamas Inspekcijos tarnautojų veiksmus Pareiškėjo 2020-02-28 ir 2020-04-23 skundų (pažymos 5.1, 5.4 punktai) tinkamo nagrinėjimo aspektu, Seimo kontrolierius nustatė, kad atsakymas į juos buvo pateiktas Inspekcijos 2020-09-04 raštu (pažymos 5.8 punktas), taip pat, kad Pareiškėjas apie jo skundų nagrinėjimo termino pratęsimą ir tai lėmusias priežastis buvo tinkamai informuotas.

Kas sietina su Inspekcijos pareigūnų veiksmais, sprendžiant klausimus, susijusius su statybos, vykdomos <...>, Vilniuje, valstybine priežiūra, manytina, kad jie buvo tinkami ir pakankami Pareiškėjo nurodytai problemai spręsti, nors Pareiškėjui ir nebuvo pateikta tiksli ir išsami informacija apie Inspekcijoje šiuo klausimu vykdomas procedūras.

Ši aplinkybė patvirtinama tuo, kad po Pareiškėjo 2020-02-28 ir 2020-04-23 skundų (kuriuose buvo skundžiami Departamento veiksmai, teisės aktų nustatytais terminais nepateikus atsakymų į jo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimusis ir pateikus netinkamą atsakymą, neišsamiai išnagrinėjus nurodytus kreipimusis) 2020-05-27 buvo parengtas Pavedimas Nr. PA-48, kuriuo, kaip jau šioje pažymoje rašyta, buvo pavesta atlikti 2019-10-08 pažymos apie statinio statybą be nukrypimo nuo esminių statinio projekto sprendinių ir 2018-08-22 statybos leidimo teisėtumo patikrinimą, pavedant tai atlikti Departamento Trečiajam statybos priežiūros skyriui, nenagrinėjusiam Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimūsi (pažymos 5.4 punktas), taip siekiant išvengti galimo šališkumo. Taip pat Departamento Pirmojo statybos priežiūros skyriaus pareigūno, pirmą kartą nagrinėjusio minėtus kreipimusis ir parengusio Departamento 2020-04-09 rašto projektą, atžvilgiu buvo pradėtas tarnybinio nusižengimo tyrimas dėl atsakymo pateikimo ne teisės aktuose nustatytais terminais (pažymos 5.8 punktas).

Be to, Inspekcijos Vidaus tyrimų skyriuje įvertinus Departamento 2020-08-19 atsakymą (pateiktą vykdant Pavedimą Nr. PA-48 ir pakartotinai išnagrinėjus Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimusis), buvo inicijuotas statybos, nagrinėjant skundą, patikrinimas (šis patikrinimas įvyko 2020-10-12, jame dalyvavo Pareiškėjas, šio patikrinimo metu buvo nustatyti pažeidimai dėl savavališkai pastatytos atraminės sienelės AS6 ir imtasi veiksmų pagal kompetenciją; pažymos 5.9 punktas), atliktas patikrinimas dėl pareigūnų veiksmų vykdant Pavedimą Nr. PA-48 (pažymos 5.11 punktas) ir 2020-11-23 parengtas Tarnybinis pranešimas

Nr. 4D-3086, kurio pagrindu, atsižvelgiant į nustatytus pažeidimus ir galimą netinkamą funkcijų vykdymo atvejį, Inspekcijos viršininkui, be kita ko, buvo pasiūlyta inicijuoti pakartotinį 2019-10-08 pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių ir 2018-08-22 statybos leidimo išdavimo teisėtumo patikrinimą, o Departamento pareigūnų, pirmą kartą atlikusių statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumo patikrinimą ir parengusių Departamento 2020-08-19 raštą, atžvilgiu – tarnybinio nusižengimo tyrimą. Taip pat šiuo tarnybiniu pranešimu pasiūlyta priimti sprendimą dėl pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių tikrinimo tvarkos reglamentavimo (pažymos 5.11 punktą), t. y. imtasi veiksmų dėl Inspekcijos veiklos kokybės gerinimo ateityje.

Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, kad nors Inspekcijos pareigūnų veiksmai, kontroliuojant Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimūsi Departamente nagrinėjimo eigą ir statybos valstybinės priežiūros atlikimą, buvo tinkami, tačiau, išanalizavęs tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes ir įvertinęs Inspekcijos 2020-09-04 rašto, kuriuo įformintas atsakymas į Pareiškėjo 2020-02-28 ir 2020-04-23 skundus, turinį, Seimo kontrolierius daro išvadą, jog šis atsakymas yra klaidinantis, o jame pateikta informacija yra neaiški, netiksli ir dviprasmiška.

Tai patvirtinama tuo, kad Inspekcija, atsakydama į Pareiškėjo 2020-02-28 ir 2020-04-23 skunduose suformuluotus prašymus panaikinti neteisėtai išduotą 2018-08-22 statybos leidimą ir 2019-10-08 pažymą apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių bei įvertinti Vilniaus miesto savivaldybes ir VTPSI šį objektą inspektavusių darbuotojų veiksmus, pranešė, jog Inspekcija nesikreips į teismą dėl 2018-08-22 statybos leidimo panaikinimo, nesiims veiksmų dėl minėtos pažymos panaikinimo bei nepradės administracinio nusižengimo tyrimo teisenos šiuos dokumentus išdavusių pareigūnų atžvilgiu, atsižvelgiant į tai, kad Departamentas, atlikęs patikrinimą, nustatė, kad nurodyti pažyma ir statybos leidimas išduoti teisėtai (pažymos 5.5, 5.8 punktai).

Taigi vieną vertus, Pareiškėjui buvo pateikta informacija, jog statybos procesai <...>, Vilniuje, yra vykdomi teisėtai; kitą vertus, tuo pačiu Inspekcijos 2020-09-04 raštu jis buvo informuotas, jog statybos valstybinės priežiūros procedūros dar nėra baigtos („*dėl galbūt pažeidžiant statinio projekto esminius sprendinius pastatytų atraminių sienelių, Inspekcijos Vidaus tyrimų skyrius atliks papildomą statinio statybos patikrinimą [...] Apie patikrinimo rezultatus ir priimtus sprendimus pareiškėjas bus informuotas papildomai*“; pažymos 5.8 punktą). Būtent ši informacija, kaip patvirtina vėlesni Inspekcijos priimti sprendimai, yra teisinga. O Inspekcijos teiginiai, kad nebus imtasi aktyvių veiksmų dėl 2018-08-22 statybos leidimo ir 2019-10-08 pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių, atsižvelgiant į Departamento priimtus sprendimus šiuo klausimu, galėjo suklaidinti Pareiškėją dėl Inspekcijos pozicijos šiuo klausimu ir siekio išspęsti Pareiškėjo nurodomą problemą.

Seimo kontrolierius pabrėžia, kad viešojo administravimo subjektai turi pareigą laikyti teisės principų. Teisėtumo principas viešojo administravimo srityje reiškia, kad viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti teisės aktų reikalavimus, jų priimti sprendimai turi būti pagrįsti teisės normomis, o sprendimų turinys – atitikti teisės normų reikalavimus. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra taip pat pažymėjęs, kad laikantis objektyvumo principo viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos išaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės priimant sprendimą, ir kritiškai, nešališkai įvertinus įrodymus; taip pat ir tai, kad viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški, ir suprantami pareiškėjams, jiems teikiama informacija tiksli ir aiški (pažymos 9.4–9.5 punktai).

Kitas svarbus aspektas yra tas, kad Pareiškėjo 2020-02-28 ir 2020-04-23 kreipimaisi laikytini skundais, kaip tai nustatyta Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje (pažymos 6.1.1 punktą); dėl to nagrinėjant šiuos skundus turėjo būti taikoma Viešojo administravimo įstatyme įtvirtinta skundų nagrinėjimo procedūra ir dėl šių skundų turėjo būti

priimtas administracinės procedūros sprendimas. Tačiau nagrinėjamu atveju Inspekcija nepradėjo administracinės procedūros Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies prasme ir nepriėmė administracinės procedūros sprendimo (Viešojo administravimo įstatymo 34 straipsnis; pažymos 6.1.1 punktas).

Be to, Inspekcijos 2020-09-04 rašte, kuriuo įformintas atsakymas į Pareiškėjo 2020-02-28 ir 2020-04-23 skundus, tik buvo pateikta bendra informacija apie atsakymo ir Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimūsi pateikimą, t. y. kokiais Departamento raštais jie buvo pateikti ir kada žemės sklype buvo atliekamas faktinių aplinkybių patikrinimas vietoje nurodant, ar Pareiškėjas buvo kviečiamas į juos, tačiau šiame rašte nebuvo pateikta analizė, iš kurios būtų galima spręsti, ar Pareiškėjas privalėjo būti kviečiamas į minėtus patikrinimus ir ar neinformavus Pareiškėjo apie, pvz., 2020-03-03 vykusį faktinių duomenų patikrinimą vietoje, buvo laikomasi teisės aktų nuostatų reikalavimų.

Remiantis tuo kas išdėstyta, darytina išvada, jog Inspekcijos 2020-09-04 raštas parengtas nesilaikant Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintų išsamumo ir objektyvumo principų (pažymos 6.1.1 punktas). Taip pat Seimo kontrolierius kritiškai vertina Inspekcijos pareigūnų veiksmus, kai Pareiškėjui buvo pažadėta informuoti jį apie patikrinimo dėl Atraminių sienelių rezultatus, tačiau, kaip buvo nustatyta šio tyrimo metu, po Inspekcijos 2020-09-04 rašto pateikimo iki 2021 m. kovo mėn. jokie raštai Pareiškėjui nebuvo siunčiami (nors dėl atraminės sienelės AS6 buvo priimti sprendimai; pažymos 5.9 punktas). Dėl to konstatuojamas atsakino valdymo ir gero administravimo principo pažeidimo atvejis (pažymos 9.2 punktas).

10.4. Kaip jau rašyta šioje pažymoje, 2018-08-22 statybos leidimo ir 2019-10-08 pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių išdavimo teisėtumas iš naujo vertinamas Departamente, tačiau Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta informacija, koks yra šio patikrinimo rezultatas, kokie pažeidimai buvo nustatyti (ar buvo nustatyti pažeidimai dėl Gyvenamojo namo aukščio, neteisingai nurodytos Atraminių sienelių kategorijos, Atraminių sienelių suprojektavimo / statybos neišlaikant norminių atstumų iki žemės sklypo ribos teisėtumo), bei kokių pagal kompetenciją veiksmų Inspekcijoje buvo imtasi siekiant pašalinti nustatytus pažeidimus. Taip pat Seimo kontrolieriui nėra žinoma, kokie sprendimai Inspekcijoje buvo priimti dėl galimai savavališkai pastatytų metalinių stogelių, esančių tarp Gyvenamojo namo ir Atraminių sienelių. Todėl tikslinga kreiptis į Inspekciją prašant pateikti informaciją šiuo klausimu.

11. Remdamasis tuo kas pirmiau išdėstyta, Seimo kontrolierius konstatuoja, jog Inspekcijos tarnautojų veiksmai, kai Pareiškėjo pateikti kreipimaisi Departamente ir Inspekcijoje buvo išnagrinėti netinkamai ir Departamento tarnautojų veiksmai, kai atliekant statybos valstybinę priežiūrą pažeidimai nebuvo nustatyti, nebuvo imtasi veiksmų šių pažeidimų pašalinimui ar buvo imtasi netinkamų veiksmų, laikytini netinkamais, nes tokiais veiksmais bei neveikimu buvo pažeistas tinkamo viešojo administravimo principas. Tuo pagrindu Pareiškėjo skundas pripažįstamas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X bendruomenės pirmininko Y skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos tarnautojų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio

1 dalies 1, 6 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius **Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininkui** rekomenduoja:

13.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Pareiškėjo 2019-12-30 ir 2020-01-14 kreipimaisi Departamente, Pareiškėjo 2020-02-28 ir 2020-04-23 skundai Inspekcijoje nebuvo visapusiškai ir objektyviai išnagrinėti, Pareiškėjui nebuvo pateiktas tinkamas atsakymas į jo kreipimuis;

13.2. atkreipti dėmesį į tai, kad Inspekcijoje gavus Pareiškėjo 2020-02-28 ir 2020-04-23 skundus dėl neveikimo nebuvo pradėta administracinė procedūra ir nebuvo priimtas administracinės procedūros sprendimas;

13.3. užtikrinti, kad ateityje Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos panašūs atvejai nepasikartotų, o nagrinėjant pareiškėjų kreipimuis būtu laikomasi teisės aktų nustatytos tvarkos ir terminų.

13.4. pateikti informaciją, susijusią su statybos valstybinės priežiūros <...>, Vilniuje, vykdymu, t. y.:

13.4.1. informuoti ar Inspekcijos 2020-05-08 privalomasis nurodymas Nr. PN-491 buvo panaikintas; jei taip – kada, koku būdu; jei ne – dėl kokių priežasčių;

13.4.2. informuoti, ar 2019-10-08 pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių ir 2018-08-22 statybos leidimo teisėtumas teisės aktuose nustatyta tvarka buvo patikrintas; jei taip, kada; koks šio patikrinimo rezultatas, kokie pažeidimai buvo nustatyti, kokių veiksmų pagal kompetenciją buvo imtasi šioms pažeidimams šalinti;

13.4.3. informuoti, ar buvo patikrintos visų statinių, dėl kurių nėra surašyta savavališkos statybos aktų, statybos faktinės aplinkybės vietoje ir įvertinta šių statinių atitikties Projekto (Projekto pakeitimų) sprendiniams, pagal kurį buvo išduotas 2018-08-22 statybos leidimas; jei taip, kada; koks šio patikrinimo rezultatas, kokie pažeidimai buvo nustatyti, kokių veiksmų pagal kompetenciją buvo imtasi šioms pažeidimams šalinti; ar Pareiškėjas buvo kviečiamas į faktinių aplinkybių patikrinimą vietoje; jei ne – nurodyti, dėl kokių priežasčių;

13.4.4. informuoti, koks sprendimas buvo priimtas dėl atraminių sienelių AS1, AS2, AS4 ir AS5, atsižvelgiant į tai, kad 2018-08-22 statybos leidimas buvo išduotas nesudėtingo statinio statybai, tačiau Projekto buvo suprojektuoti aukštesnės kategorijos – neypatingieji statiniai, bei į tai, kad NŽT leidimas statyti statinius nesilaikant norminių atstumų iki žemės sklypo, adresu <...>, Vilniuje, ribos buvo išduotas tik Gyvenamojo namo statybai;

13.4.5. informuoti, koks sprendimas buvo priimtas dėl Gyvenamojo namo atitikimo esminiam statinio projekto sprendiniui – aukščiui, atsižvelgiant į tai, kad Tarnybiniame pranešime Nr. 4D-3086 nurodyta, kad Gyvenamasis namas paaukštėjo apie 1,44-1,45 m; kuo vadovaujantis priimtas šis sprendimas; kada ir kokių veiksmų pagal kompetenciją buvo imtasi pažeidimams šalinti (jeigu jie buvo nustatyti);

13.4.6. informuoti, ar Departamento 2020-08-19 rašte pateikta išvada dėl Gyvenamojo namo aukštų skaičiaus, t. y. kad suprojektuotas pusrūsis (cokolinis aukštas), kuriame įrengta papučiamą automobilių stovėjimo aikštelė, nėra laikomas antžemine pastato dalimi ir neturi būti įskaičiuotas į bendrą antžeminių aukštų skaičių, yra teisinga ir pagrįsta; kuo vadovaujantis taip teigiama;

13.4.7. informuoti, ar buvo priimtas sprendimas dėl metalinių stogelių, esančių tarp Gyvenamojo namo ir Atraminių sienelių statybos teisėtumo; jei taip – kada, koks sprendimas buvo priimtas; kuo vadovaujantis priimtas šis sprendimas; ar metalinių stogelių statyba priskirtina savavališkai statybai, kuo vadovaujantis taip teigiama;

13.5. informuoti, ar buvo priimtas sprendimas dėl pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių tikrinimo tvarkos reglamentavimo.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti

pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių buvo imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą, (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas